

בס"ד. שיחת ש"פ ויקהל-פקודי, פ' פרה, מבה"ח ניסן, ה'תשח"י.
בלתי מוגה

א. בנוגע למארוז¹ "משנכנס אדר מרבין בשמחה" — הרי אף שבגמרא לומדים זאת מדברי המשנה² "משנכנס אב ממעטין בשמחה", "כשם שמשנכנס אב ממעטין בשמחה כך משנכנס אדר מרבין בשמחה", מ"מ, מצד הכלל ד"מרובה מדה טובה כו"³, הרי הענין ד"מרבין בשמחה" שבחודש אדר הוא הרבה יותר מהענין ד"ממעטין בשמחה" שבחודש אב: הענין ד"משנכנס אב ממעטין בשמחה" — הוא רק עד תשעה באב, אבל מתשעה באב ואילך צריך להיות שוב ענין השמחה, שהרי בתשעה באב נולד מושיען של ישראל⁵. ובפרט בחמשה עשר באב, "דקיימא סיהרא באשלמותא"⁶, ועליו אמרו² "לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב וכיום-הכפורים".

ואילו הענין ד"משנכנס אדר מרבין בשמחה"⁷ — הרי זה נמשך לא רק עד ימי הפורים, אלא הנקודה דפורים פועלת על כל החודש כולו, שנעשה חודש של שמחה. וכפי שמצינו בנוגע לענין "ונהפוך הוא"⁸ שבפורים — שכל הענינים הלא-טובים נהפכים לטוב — שענין זה ישנו בכל חודש אדר, כמ"ש⁹ "והחודש אשר נהפך גו".

ולכן גם מ"ש בגמרא¹⁰ "בר ישראל דאית לי דינא בהדי נכרי . . לימצי נפשי באדר דבריא מזלי" — אין הכוונה רק לימים שלפני פורים, אלא גם לימים שלאחר פורים.

ואף ש"מגילה נקראת כו"¹¹ עד חמשה עשר¹¹ ותו לא — הרי זה רק בנוגע לקריאת המגילה, אבל ענין השמחה והענין ד"ונהפוך הוא" שבפורים ישנם בכל החודש.

(7) ראה גם שיחת ש"פ תזריע, מבה"ח ניסן דאשתקד בתחלתה (תו"מ ח"ט ע' 214 ואילך).

(8) אסתר ט, א.

(9) שם, כב. וראה ירושלמי מגילה פ"א ה"א. רמ"א או"ח סתרפ"ח ס"ז.

(10) תענית שם, רע"ב.

(11) ריש מגילה.

(1) תענית כט, סע"א.

(2) שם כו, ב.

(3) יומא עו, א. וש"נ.

(4) ראה גם תו"מ חט"ז ע' 97 ואילך.

(5) ירושלמי ברכות פ"ב ה"ד. איכ"ר פ"א,

נא.

(6) זח"א קנ, רע"א. רגז, א"ב. ועוד. וראה

שמור"ר פט"ו, כו.

ב. ובוזה יובן לשון הגמרא¹² "מיסמך גאולה לגאולה", "פורים לפסח", דלכאורה — הרי גאולת פורים היא ב"ד אדר וגאולת פסח היא בט"ו ניסן, ונמצא שיש חודש שלם ביניהם, ואיך אפשר לומר הלשון "מיסמך"?

והביאור בזה — ע"פ האמור לעיל:

גאולת פורים — נמשכת כל חודש אדר, עד הרגע האחרון בחודש אדר. ועד"ז מובן בנוגע לגאולת פסח — שהתחלתה היא בר"ח ניסן, שבו הוקם המשכן¹³, ובו נאמרה פרשת "החודש הזה לכם"¹⁴, "כזה ראה וקדש"¹⁵, דקאי על מולד הלבנה, שהוא רמז להתחלת גאולתם של ישראל שנמשלו ללבנה¹⁶.

ולכן אמרו חז"ל "מיסמך גאולה לגאולה" — סמיכות שהיא תיכף ומיד, בלי שום הפסק — כי, מגאולת פורים שנמשכת עד לרגע האחרון דחודש אדר, באים מיד לגאולת פסח שהתחלתה ברגע הראשון דחודש ניסן.

וענין זה הוא הוראה בכל זמן ובכל מקום — שכאשר רק ישנם הכלים כדי לקבל את שמחת פורים, אזי אפשר לבוא מיד מהגאולה דפורים, שבה "אכתי עבדי אחשוורוש אנן"¹⁷, להגאולה דפסח, שהיא גאולה שלימה.

ובנוגע אלינו — הכוונה בזה היא לגאולה העתידה, שהיא למעלה גם מגאולת פסח, שהרי בגאולת פסח נשאר עדיין נתינת מקום שיהי' אחרי גלות, משא"כ הגאולה העתידה היא גאולה שלימה שאין אחרי גלות¹⁸. ולכן נאמר¹⁹ "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", שלעתיד יהיו "נפלאות" אפילו לגבי גאולת פסח²⁰.

וכאמור לעיל, אף שעומדים אנו עדיין בהגאולה דפורים, הרי בכחו של כאו"א מישראל לפעול "מיסמך גאולה לגאולה" — שמהגאולה דפורים נבוא מיד להגאולה השלימה והאמיתית, שהיא הגאולה העתידה במהרה בימינו.

12 מגילה ו, סע"ב ובפרש"י.
 13 פרשתנו (פקודי) מ, יז.
 14 בא יב, ב.
 15 ר"ה כ, א. מכילתא ופרש"י עה"פ.
 16 ראה סוכה כט, א. ב"ר פ"ו, ג. אוה"ת.
 17 מגילה יד, א. וש"נ.
 18 ראה מכילתא בשלח טו, א. הובא בתוד"ה ה"ג ונאמר — פסחים קטז, ב.
 19 מיכה ז, טו.
 20 ראה אוה"ת נ"ך עה"פ (ע' תפז). וש"נ.
 בראשית ד, סע"ב ואילך. ועוד.

ג. הפירוש "מרבין בשמחה" הוא²¹ — שמיום ליום יש להרבות יותר בהשמחה. והיינו, שאף שכבר הרבו בשמחה בימים שלפני פורים, ועאכו"כ ביום הפורים עצמו, שבו היתה השמחה באופן ד"עד דלא ידע"²¹ — אין זה מספיק, ויש להרבות בשמחה עוד יותר.

ובפרט ביום השבת, שנוסף לכך ש"מצוה לענגו"²², יש בו גם ענין השמחה, כדאיתא בספרי²³ "וביום שמחתכם — אלו השבתות". אלא שביום השבת ש"מקדשא וקיימא"²⁴, השמחה היא מלמעלה למטה, וע"י השמחה דחודש אדר, שבו "מרבין בשמחה" מלמטה למעלה, פועלים תוספת גם בענין השמחה שמלמעלה למטה.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א צוה לנגן "א פורים'דיקן ניגון"].

* * *

ד. בפרשת השבוע מסופר אודות ציווי משה רבינו לבנ"י ע"ד בנין המשכן, וכן אודות בנייתו בפועל ע"י בנ"י.

המשכן²⁵ שאודותיו צוה הקב"ה את משה, כפי שמפורט בפרשיות תרומה ותצוה, והמשכן שעשו בנ"י, כפי שמסופר בפרשיות ויקהל ופקודי — מרמזים על שני סוגי משכנות, ובלשון רז"ל²⁶: "משכן למטן משכן למעלן", ולכן נמנים כל הפרטים עוד הפעם.

ובפרשיות: כלי המשכן ולבושי הכהונה, כפי שנאמרו בראשונה (תרומה-תצוה), הם: (א) מהקב"ה, (ב) למשה רבינו, שהמעלה שבדבר ובפרט בענין זה — היא בשלשה:

(א) שומע ומקבל הדיבור, משה, הוא נשמה דאצילות, דהיינו, שבהיותו כאן למטה הי' כמו בעולם האצילות ממש²⁷, וכמארז"ל²⁸ "שכינה מדברת מתוך גרונו".

ואף שכל הנשמות נמשכות מאצילות, הרי זה רק ששרשם הוא באצילות²⁹, משא"כ "נשמות דאצילות" פירושו שגם בהיותם למטה עומדים הם במדריגת האצילות.

איזה ציוני מ"מ, וכמה פרטים מהנחה בלתי מוגה.

(26) במדב"ר פי"ב, יב. ובכ"מ.

(27) ראה לקו"ת נצבים מט, ב.

(28) נסמן בלקו"ש ח"ד ע' 1087.

(29) ראה לקו"ש ח"א ע' 16. תו"מ ח"ב ע' 122. וש"ב.

(21) מגילה ז, ב.

(22) שו"ע אדה"ז או"ח ר"ס רמב.

(23) בהעלותך יו"ד, יו"ד.

(24) ביצה יז, א.

(25) מכאן עד סוס"ה — הוגה ע"י כ"ק

אדמו"ר שליט"א (באידיש), ונרפס בלקו"ש ח"א ע' 196 ואילך. במהדורא זו ניתוספו עוד

הגם שיש חילוק בין הנשמות להכלים דאצילות, וכדאיתא באגרת הקודש³⁰: "שכבר יצאו ונפרדו מהכלים", דקאי על נשמות דאצילות — אעפ"כ הם עדיין במדריגת האצילות.

(ב) אופן קבלת דיבור ונבואה זו הוא — "ולא קם נביא עוד בישראל כמשה"³¹. ובוזה גופא ישנם ב' פרטים: (א) משה "עמד על עמדו"³² בשעת גילוי הנבואה, ולא כמו שאר הנביאים, (ב) נבואת משה היתה בבחינת "זה" ולא בבחינת "כה"³³. והיינו, שאצל כל הנביאים הי' הגוף הגשמי מבלבל אפילו להגילוי ד"כה", משא"כ משה רבינו הי' גופו הגשמי כלי³⁴ אפילו לבחינת "זה".

(ג) מקום הקבלה — בהר סיני³⁵, שאז הי' משה במדריגה נעלית יותר מכפי שהי' למטה, והראי': בהיותו שם — "לחם לא אכל ומים לא שתה"³⁶, אף שגם לאחר שמשה "ירד מן ההר" היו אכילתו ושתייתו באופן אחר מבשאר בני-אדם.

מכל הנ"ל מובן, שמשכן כזה — אינו נעשה מזהב וכסף וכו' גשמיים³⁷.

משא"כ כלי המקדש ולבושי הכהונה כפי שנכתבו בויקהל-פקודי — נעשו: (א) ע"י בניי, שרוב הנשמות הן נשמות דבי"ע³⁸, (ב) כאן למטה, (ג) מזהב וכסף ונחושת כו' גשמיים.

ה. ואעפ"כ, מבלי הבט על גודל החילוק בין ה"בכח" לה"בפועל" — מתי מתמלא תכלית הרצון של הקב"ה, ומתי התקיימה הבטחתו "ושכנת³⁹ בתוכם"? — דוקא במשכן הגשמי דויקהל-פקודי, ולא במשכן הרוחני ד"הראת בהר"⁴⁰, כמ"ש במדרש שם.

יעקב (שם ובברכות נה, א) — בוזה שם	30 ס"כ (קל, א).
מקשה לה ומפרק לה.	31 ברכה לד, יו"ד.
36 תשא לד, כח.	32 רמב"ם הל' יסוה"ת פ"ד ה"ו.
37 ראה במדב"ר שם: "אש אדומה כו'".	33 ספרי ופרש"י ר"פ מטות.
38 תו"א (ר"פ משפטים) ד"ה ואלה המשפטים.	34 והיינו שגופו הגשמי הי' רק בבחי' צנור שעל ידו יומשך דבר הוי' (מהנחה בלתי מוגה*).
39 תרומה כה, ח.	35 זח"ב קנט, א. וראה גם במדב"ר פיי"ב, ח. וכנראה מדרשות חלוקות הן על הש"ס (מנחות כט, א). ומה שהקשה בעינין
40 שם כו, ל.	

דכיון שאצל משה הי' הגילוי ד"זה" — מהות אלקות, ולא רק מציאות — לכן נמשך הגילוי גם בהגוף. (* ושם, שאין זוכרים בבירור אם אמר:)

כי, נתאווה הקדוש ברוך הוא להיות לו ית' דירה בתחתונים⁴¹ דוקא, וכמבואר בתניא⁴², שקאי על עולם הזה "שאינן תחתון למטה ממנו". ואף שהוא גשמי וחומרי, ונוסף לזה יש בו חושך כפול ומכופל, כפי שמונה בפרטיות בתניא — אעפ"כ, מצד ענין זה גופא, מתמלאת תכלית הכוונה בעוה"ז דוקא.

— עפ"ז מובנת יותר הקושיא ששואלים⁴³ בנוגע לאבנים הטובות ש"הנשיאים הביאו"⁴⁴: כיון שהי' זה מעשה ניסים⁴⁵, איך אפשר הי' לעשות מהם בגדי כהונה? וביאור הקושיא: כל תכלית המשכן והמקדש היא שיעשו אותם מדברים גשמיים דוקא, וא"כ, הרי זה צריך להיות לא מעשה ניסים, אלא ענינים המלוכשים בטבע.

ו. עפ"ז⁴⁶ יובן גם מ"ש בירושלמי⁴⁷: "בכל יום אדם מתפלל שמונה עשרה .. כנגד י"ח ציוויין שכתוב בפרשת משכן שני".

"משכן ראשון" — נקרא בירושלמי המשכן שבפרשת תרומה-תצוה, ו"משכן שני" נקרא שם המשכן שבפרשת ויקהל־פקודי. וכיון שב"משכן שני" נאמר י"ח פעמים "כאשר צוה", לכן מתפללים ח"י ברכות.

ומבהיר הירושלמי על אתר: לכאורה, הרי ישנם י"ט פעמים "כאשר צוה", ומתריך: "ובלבד מן ואתו אהליאב בן אחיסמך⁴⁸ עד סופי' דסיפרא", כלומר, מונים רק את הלשון "כאשר צוה" שנאמר גבי בצלאל ואהליאב יחד, אבל מה שנאמר "כאשר צוה" בבצלאל לבדו, אינו נכלל בחשבון. ולכאורה אינו מובן: (א) מהי השייכות דח"י ברכות שבתפלה לח"י פעמים "כאשר צוה"? (ב) מהי השייכות דתפלה למשכן שני דוקא? (ג) מדוע מונים "כאשר צוה" כנגד ח"י הברכות רק במקומות שנזכר גם אהליאב?

ויתרה מזו אינו מובן: ע"פ הידוע⁴⁹ ש"תפלה" היא מלשון חיבור (וכמו "התופל כלי חרס"⁵⁰, "נפתולי .. נפתלתי"⁵¹), דענין התפלה הוא

ח"א ע' 199 ואילך. במהדורא זו ניתוספו עוד איזה ציוני מ"מ. וראה גם מכתב ג' אייר תשי"ט (אג"ק מילואים) "הענין שנדבר בעת ההתועדות כו".

47 ברכות פ"ד ה"ג.

48 פרשתנו (ויקהל) לח, כג.

49 תו"א תרומה עט, סע"ד.

50 כלים פ"ג מ"ה.

51 ויצא ל, ח.

41 ראה תנחומא בחוקותי ג. נשא טז. ב"ר ספ"ג. במדב"ר פי"ג, ו. תניא רפ"ו. ובכ"מ.

42 רפ"ו.

43 ראה מדרש הגדול שנעתק בתורה שלימה עה"פ (אות צה).

44 פרשתנו (ויקהל) לה, כז.

45 יומא עה, א.

46 מכאן עד סוסי' — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א (באידית), ונרפס בלקו"ש

חיבור האדם המתפלל — לאלקות. א"כ, הי' צריך להיות ענין זה שייך
 לבצלאל לבדו, שהוא משבט יהודא, יותר מאשר לאהליאב, "למטה דן",
 כי: (א) שבט יהודא הוא המעולה שבשבטים (כדאיתא במדרש⁵² שמתעם
 זה נבחרו בצלאל ואהליאב דוקא, להיותם המעולה שבשבטים והירוד
 שבשבטים), (ב) יהודא הוא מלשון הודאה, ושייך בפרט לשמונה
 עשרה⁵³, כי ענין הדביקות שבתפלה יכול להיות רק ע"י הודאה וביטול.
 ומדוע שייך ענין זה להזכרת אהליאב דוקא?

ז. על הפסוק⁵⁴ "סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה", איתא
 בזהרה⁵⁵: "סולם דא צלותא" — תפלה. ובמדרש⁵⁶ איתא: "סולם זה סיני"
 — תורה. ומבואר בחסידות⁵⁷ החילוק בין תורה ותפלה: תורה היא
 המשכה מלמעלה למטה, ותפלה היא העלאה מלמטה למעלה.

וזהו "סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה" (בענין התפלה):
 הסולם "מוצב ארצה" — לא סתם "בארץ" (בי"ת בשב"א), אלא
 "ארצה", בתוספת ה"א, דהיינו שהוא נמשך לארץ⁵⁸, לעניני ארציות,
 למדריגה תחתונה בארץ⁵⁹. והעבודה היא, לקחת את הדברים התחתונים,
 עד לאלו שמתחת לארץ, ולהעלותם — לא רק "בשמים", מקיפים, אלא
 למעלה הרבה יותר — "שמימה" בתוספת ה"א, מקיפים למקיפים,
 ולמעלה עוד יותר — "השמימה", עצמות⁶⁰. לשם יש להעלות את הדברים
 הגשמיים.

וכאמור לעיל — זוהי עבודה מלמטה למעלה. עבודה בדרך עבודת
 עבד. ואף שמצד זה גופא ישנו תענוג, אבל ענינה הוא עבודת עבד.
 הגם שנותנים על זה כח מלמעלה, שזהו ענין "וישכם לבן
 בבוקר"⁶¹, שבכל צפרא מאיר לובן העליון⁶² — הרי אין זה אלא נתינת
 כח בלבד, אבל העבודה עצמה היא מלמטה למעלה.

ועפ"ז יובן שייכות התפלה ל"משכן שני" דוקא, כי שניהם ענין
 אחד — לקיחת דברים גשמיים ועשייתם למשכן ודירה לו ית'.

א, ג. סה"מ תש"ח ע' 80.	52) שמו"ר פ"מ, ד.
58) ראה כלי יקר עה"פ.	53) תו"א ד"ה יהודה אתה (מה), ג. ד"ה
59) ראה ב"ר (שם, יב"ג): "מוצב ארצה	יהודה אתה תרפ"ח (סה"מ תרפ"ח ע' נא).
ויתיצבו בתחתית ההר כו', בבקעת דורא כו'."	54) ויצא כח, יב.
60) ראה סה"מ קונטרסים ח"ב שיט,	55) ח"א רסו, ב. ח"ג שו, ב. ת"ז תמ"ה
רע"א.	56) פג, א).
61) ויצא לב, א.	57) ב"ר פס"ח, יב.
62) תו"א ויצא כד, ב.	58) ראה תניא אגה"ת פ"י. תו"א בראשית

ח. מצד זה שהתפלה היא העלאה מלמטה למעלה, וצריכים להעלות אפילו את הדברים התחתונים ביותר, וכהלשון הידוע שצריך לקחת אפילו את "נעלי־הבית" ("פֶּאֶנְטָפֶל")⁶³ — הנה כשם שאצלו גופא צריך לקחת עמו את כל כחות הנפש, גם הכחות הנמוכים, ולהעלות אותם,

כמו"כ הוא גם בכללות ישראל, שקודם התפלה צריך לקבל על עצמו מצות "ואהבת לרעך כמוך"⁶⁴, כדאיתא בפרע"ח⁶⁵ ומביאו אדמו"ר הזקן בסידור⁶⁶, צריכים לכלול עצמו עם כולם יחד, ולכן אפילו אותם מישראל שהם בבחינת אהליאב — כדאיתא במדרש: הירוד שבשבטים — גם אותם צריכים להעלות.

והרי זהו ענין "ואהבת לרעך כמוך", כמאמר הבעש"ט⁶⁷ שמצות אהבת ישראל היא גם ליהודי הנמצא בקצווי תבל, שמעולם לא ראהו ולא היתה לו שייכות עמו.

בשעה שיהודי עומד להתפלל, דהיינו, שכבר עשה את ההכנות שיש לעשות קודם התפלה והוא כבר מוכן לעמוד להתפלל, — והרי בעצם ענין העמידה להתפלל, ובפרט לאחר ההכנות שקודם התפלה, הרי הוא נתעלה בעילוי נעלה ביותר, שהרי הוא מנתק עצמו מכל עניני העולם ועומד לפני הקב"ה⁶⁸ —

עלול הוא לחשוב: איזו שייכות יש לו עתה עם יהודי שאינו שייך עדיין לתפלה, ואפילו לא בהכנות לתפלה, יהודי ירוד?

על כך אומרים לו, שמצות אהבת ישראל פירושה אפילו ליהודי הנמצא בקצהו השני של העולם, בקצהו השני של העולם שלו ברוחניות. תירה מזו אומרים לו, שמצות אהבת ישראל היא אפילו למי שמעולם לא ראהו — דהיינו אפילו קודם שעמד להתכונן לתפלה — ומעולם לא היתה לו שייכות עמו, כיון שהלה הוא באיך־ערוך אליו אפילו כפי שהוא קודם שעומד להתפלל, שנשמתו (היא אז רק) באפו⁶⁹. וענין זה הוא לא רק מצוה של אהבת ישראל, שהיא יסוד כל

63 ראה ת"מ — רשימת היומן ע' קעה. וּש"נ (נעתק ב"היום יום" טו כסלו. וראה גם לקו"ד ח"א יד, א. ונתבאר בשיחת פורים סמ"ח (לעיל ע' 154).
64 קדושים יט, יח.
65 ש"ג פ"ב.
66 קודם מה טובו.
67 ראה חתר שם טוב בהוספות סקל"ג. וּש"נ (נעתק ב"היום יום" טו כסלו. וראה גם לקו"ד ח"א יד, א. ונתבאר בשיחת פורים סמ"ח (לעיל ע' 154).
68 ראה לקו"ש ח"ב ע' 349 ואילך.
69 ת"מ ח"ד ע' 226 ואילך.
70 לקו"ת לג' פרשיות (אוה"ת בראשית כרך ו' תתרכ, א ואילך).

התורה, אלא ענין שנוגע גם לתפלה שלו ולעליות שלו. אהבת ישראל היא הכנה והקדמה לתפלה שלו.

והטעם לזה — כי סדר העלי' הוא שצריכים להגבי' מהמדריגה התחתונה ביותר, כידוע⁷⁰ משל הגבהת הבנין ע"י "ליווער".

ופשיטא, שגם בנפשו עליו לקחת עמו לא רק את "בצלאל" שבנפשו, אלא גם את "דן" וירוד שבנפשו. עליו להתפלל עם כל הכחות יחד, ומכולם לעשות משכן לו ית'.

ט. וזהו ענין ח"י הברכות שבשמונה־עשרה, כנגד ח"י פעמים "כאשר צוה" שנאמרו ב"משכן שני", שבהם נזכר גם אהליאב — כי תכלית הכוונה היא לעשות גם מהענינים ד"אהליאב" משכן, וכן בענין התפלה יש צורך להעלות גם את "אהליאב"⁷¹.

י. כשם שבמשכן, הנה ע"י העלאה מלמטה למעלה (ובפרטיות יותר — בענין הקרבנות שהיו במשכן, שזוהי אחת העבודות העיקריות שבמשכן, הרי ע"י העלאה) נעשה לאח"ז ההמשכה מלמעלה למטה, "ושכנתי בתוכם" ("ריח ניחוח"⁷²), והם — ההעלאה וההמשכה — פעלו את הענין ד"כאשר צוה", "צוה" מלשון "צוותא", התקשרות והתחברות⁷³, התקשרות הדברים הגשמיים עם עצמות, חיבור נברא ובורא,

— וכיון שהכח על התקשרות זו הוא ממש רבינו (ומשה רבינו שבכאור"א⁷⁴), לכן נאמר "כאשר צוה ה' את משה" —

כן הוא גם בענין התפלה (דתפלות כנגד קרבנות תקנום⁷⁵):

בשעה שישנה ההעלאה השמימה, שהמתפלל יודע שאין לו לפנות לאף אחד אלא להשי"ת לבדו — עי"ז ממשיך הוא מלמעלה את כל ההמשכות הנצרכות אליו, רופא חולים ומברך השנים וכו',

וההעלאה וההמשכה פועלים את החיבור והיחוד דהאדם עם אלקות, עד להיחוד היותר עליון, שהוא סיום התפלה "בשלום", — יחוד היותר עליון, כידוע⁷⁶.

* * *

---

70) תו"א בראשית ד, א.	74) ראה תניא רפמ"ב.
71) ברשימת ההנחה — שחסר הביאור	75) ראה ברכות כו, א"ב.
בענין המספר ח"י (המור"ל).	76) ראה זהר פרשתנו (פקודי) רסב, א.
72) ויקרא א, ט. ועוד.	סידור האריז"ל במקומו. פע"ח שער העמידה
73) לקו"ת חוקת נז, ג. סד"ה וידבר גו' פ"כ.	
74) ש"פ ויקהל־פקודי, פ' פרה, מבה"ח ניסן, ה'תשח"י.	
75) ש"פ ויקהל־פקודי, פ' פרה, מבה"ח ניסן, ה'תשח"י.	
76) ש"פ ויקהל־פקודי, פ' פרה, מבה"ח ניסן, ה'תשח"י.	

שנאמר בהתועדות (לעיל ע' 196).

יא. צוה לנגן ואמר מאמר ד"ה וידבר גו' זאת חוקת התורה וגו'.

* * *

יב. על הפסוק⁷⁷ "ויקרא אל משה" (שעומדים לקרוא בתפלת מנחה) — מובא בלקו"ת⁷⁷ בשם המדרש⁷⁸ והזוהר⁷⁹ שהקריאה היתה "לא ע"י שליחא אחרא", אלא "אני הוא הקורא ואני הוא המדבר".

ובהמשך לזה מבאר בלקו"ת⁸⁰ ענין השליחות, "דשלוחו של אדם כמותו, ולכן אין שליחות לחש"ו שאינן כמותו דהמשלח, אבל כשהוא בר שליחות הרי הוא כמותו דהמשלח ממש". — לשון המשנה⁸¹ הוא "שלוחו של אדם כמותו", ורבנו הזקן מוסיף תיבת "ממש".

והענין בזה:

ידוע⁸² שישנם ג' אופנים בענין השליחות: (א) השליח עושה את המעשה, אלא שהמעשה נעשה עבור המשלח; (ב) העש"י וכח המעשה עצמו הם של המשלח; (ג) השליח עצמו נעשה במקום המשלח.

והפירוש שהשליח הוא "כמותו דהמשלח ממש" הוא — שהשליח עצמו נעשה במקום המשלח (כאופן הג').

וזהו שמדייק רבינו הזקן בביאור מעלתם של ישראל, שעליהם נאמר "תקראו אתם"⁸³, "ישראל דקדשינהו לזמנים"⁸⁴, להיותם שלוחיו של הקב"ה — שהפירוש בזה הוא שלא רק הפעולה או כח המעשה שייכים להקב"ה, אלא שהאדם עצמו נעשה דבר אחד עם הבורא.

וכן בנוגע לקיום המצוות, שארז"ל⁸⁵ "היו מכבדין את המצוות שהן שלוחי" — שהכוונה בזה היא לא רק שפעולת מעשה המצוה היא מרכבה לאלקות, ולא רק שכח מעשה האדם המקיים את המצוה הוא מרכבה לאלקות, אלא שגם האדם עצמו נעשה מרכבה לאלקות.

יג. והנה, ע"פ נגלה יש ראיות לכל אחד מהאופנים הנ"ל, ומ"מ פשיטא שההלכה היא כא' מאופנים אלו בלבד, והראיות שישנם לשאר

(82) ראה לקח טוב (למהר"י ענגיל) כלל א. וראה גם תו"מ ח"י"ז ע' 62. ע' 183. וש"נ. (83) אמור כג, ב. ד. לו. וראה ר"ה כה, א. (84) ברכות מט, א. (85) תנחומא ויגש ו.

(77) ר"פ ויקרא. (78) ויק"ר פ"א, א. (79) ח"ג ר, ב. (80) א, ג. (81) ברכות לז, ב. וש"נ.

האופנים — אפשר ליישבם; אבל ברוחניות הענינים — כל האופנים אמת הם⁸⁶.

וע"ד שמצינו גבי פלוגתת בית־שמאי ובית־הלל, שאף שההלכה ע"פ נגלה היא כבית־הלל⁸⁷, ואסור לנהוג כדעת בית־שמאי אפילו לחומרא⁸⁸ — הרי כל זה הוא רק בנוגע לההלכות בגשמיות בפועל ממש, אבל בעבודה הרוחנית יש מקום גם לדעת בית־שמאי.

ובפרט ע"פ הידוע⁸⁹ שלעתיד לבוא תהי' הלכה כבית־שמאי גם בגשמיות, וא"כ, ע"פ דברי הרמב"ם⁹⁰ ש"זה שקראו אותו חכמים העולם הבא לא מפני שאינו מצוי עתה .. אלא הרי הוא מצוי ועומד", מובן, שגם עתה ישנו ענין העבודה כבית־שמאי ברוחניות (שזהו מעין ענין "עולמן תראה בחיין"⁹¹).

ועד"ז בעניננו:

גם אם ההלכה ע"פ נגלה היא כאופן הב' בשליחות, ששייכותו של השליח להמשלח היא רק בכח המעשה, ויתרה מזו, גם אם ההלכה היא כאופן הא' בשליחות, ששייכותו של השליח להמשלח היא בהעשי' ופעולה בלבד,

הרי בנוגע לרוחניות העבודה, ביכלתו של כל יהודי נוכיון שהדבר הוא ביכלתו, הרי הוא מחוייב בזה, שכן, כל ענין הוא בהשגחה פרטית, ונמצא שכל אלו היודעים מהמבואר בלקו"ת בענין השליחות, הרי זו הוראה מלמעלה שיש להם שייכות לענין זה] לעבוד עבודתו באופן של ביטול במציאות, שהאדם עצמו נעשה דבר אחד עם הבורא (כאופן הג' בשליחות).

וע"ד הביטול דר' חייא, "דמנפשי' סליק"⁹², ללא סיוע המלאכים, להיותו בטל במציאות, וכן הביטול דרשב"י, שעליו אמרו⁹³ "מאן פני האדון הוי"⁹⁴ דא רשב"י.

ואפילו מי שאינו יכול לאחוז בדרגא זו בפנימיות — הרי בנוגע לפועל עכ"פ צ"ל אצלו הביטול באופן הנ"ל⁹⁵.

(92) ב"מ פה, ב. וראה תו"מ ח"ז ע' 290.

וש"נ.

(93) זח"ב לח, א.

(94) תשא לד, כג.

(95) נתבאר בקצרה שהכח לאופן עבודה

זו הוא ע"י "ויקרא אל משה", רועה ישראל

(המור"ל).

(86) ראה גם תו"מ שם.

(87) ראה ברכות לו, ריש ע"ב. וש"נ.

(88) ראה שם יו"ד, סע"ב.

(89) ראה מק"מ לזח"א יז, ב. הובא

בלקו"ת קרח נד, רע"ג.

(90) הל' תשובה פ"ח ה"ח.

(91) לשון חז"ל — ברכות יז, סע"א.

יד. ויתירה מזו יש לומר בביאור דיוק לשון רבנו הזקן "כמותו דהמשלח ממש" — שכוונתו לרמז שהביטול והיחוד הנ"ל צריך להיות לא רק מצד הנשמה, אלא גם מצד הגוף.

ובהקדמת ביאור כ"ק מו"ח אדמו"ר⁹⁶ בלשון רבנו הזקן בתניא⁹⁷ "חלק אלוקה ממעל ממש" (שלושון הכתוב⁹⁸ הוא "חלק אלוקה ממעל", ורבנו הזקן מוסיף תיבת "ממש"), שבתוכה "ממש" ישנם שני ענינים הפכיים: (א) הוראת העילוי שבדבר — "אלוקה ממעל ממש", (ב) מלשון ממשיות, דהיינו כפי שהנשמה ירדה למטה, ששם קשורה היא עם ענין ה"ממש" — גשמיות וחומריות. כלומר: גם⁹⁹ כאשר הנשמה ירדה למטה, קשורה היא עם "אלוקה ממעל ממש".

ועד"ז י"ל בפירושו "כמותו דהמשלח ממש", שתיבת "ממש" מורה על ב' ענינים אלו: (א) ממש כמו האדם העליון, דהיינו תכלית הביטול והיחוד, (ב) "ממש" של אדם התחתון, שהוא הגוף. והיינו, שגם ה"ממש" של האדם התחתון צריך להיות "כמותו ממש" של האדם העליון.

טו. והנה, כשם שנת"ל¹⁰⁰ בענין הקרבנות, שכל העלאה פועלת המשכה, ולפי אופן ההעלאה כן היא ההמשכה — כן הוא גם בענין התפלות (ש"כנגד תמידין תקנום"¹⁰¹), שכאשר ישנו הביטול האמיתי בתפלה, אזי אפשר לפעול את כל ההמשכות.

וזוהו שמצינו⁹² בר' חייא ש"אמר משיב הרוח ונשבה זיקא אמר מוריד הגשם ואתא מיטרא" — דכיון שענין הביטול שבתפלה הי' אצלו באופן של ביטול במציאות, ש"מנפשי' סליק", הרי לפי אופן ההעלאה היתה אצלו גם ההמשכה.

ויש לבאר שענין זה הוא דוגמת המבואר במ"א¹⁰¹ בענין החילוק בין רבן יוחנן בן זכאי ובין רבי חנינא בן דוסא, דאף שבענין התורה הי' ריב"ז גדול יותר (שהרי "לא הניח .. דבר גדול ודבר קטן"¹⁰²), מ"מ, בענין התפלה הי' רחב"ד גדול יותר. וכן הוא גם בנוגע לר' חייא.

ותוכן הענין:

תורה ענינה המשכה מלמעלה למטה, ותפלה ענינה העלאה מלמטה

100) ס"י (לעיל ע' 204). וכן בהמאמר פ"ה (לעיל ע' 193).

101) ראה ברכות לד, ב. תו"א מקץ לד, א.

102) סוכה כח, א. וש"נ.

96) אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"ד ע' תב ואילך (חלקו נעתק ב"היום יום" כג מנ"א).

97) רפ"ב.

98) איוב לא, ב.

99) (אולי אמר: דוקא (המור"ל).)

למעלה (כנ"ל ס"ז). וההמשכה הבאה לאחרי ההעלאה היא למעלה מההמשכה הבאה מצד עצמה, כי, עיקר הכוונה היא בבירור הגשמיות וביטול התחתון דוקא ("למעשה ידיך תכסוף"¹⁰³), ולכן מגעת ההעלאה למעלה יותר.

וזוהי מעלתם של רחב"ד ור' חייא — שמצד מעלת הביטול שלהם שמלמטה למעלה, הי' בכחם לפעול את כל ההמשכות.

וענין זה הוא הוראה לכאו"א — שכאשר יניח את עצמו לגמרי באופן של ביטול במציאות, דהיינו שיהי' בבחי' "שלוחו של אדם כמותו ממש", וכמבואר בלקו"ת שם שעבודת הנשמות אינה ענין של שליחות, אלא באופן ד"אני הוא הקורא ואני הוא המדבר" — אזי בכחו לפעול את כל ההמשכות וההשפעות.

וכפי שכבר דובר פעם, שכאשר בני ישראל יתקשו ("איינשפאָרן") באמת — אזי ימשיכו את הגאולה למטה מעשרה טפחים, במהרה בימינו.

---

(103) איוב יד, טו.

ב"ה. נוסח המברק שהואיל כ"ק אדמו"ר שליט"א
לשלוח לאנ"ש שי' בכל מרחבי תבל
לקראת חג־הפסח, ה'תשח"י

חג כשר ושמח.

מנחם שניאורסאהן